

Guanyadors
dels **XIX** premis

maig

de narrativa breu

Le quattro stagioni
de Carme Caum Julio

L'ornitòleg
de Santiago Diaz i Cano

LE QUATTRO STAGIONI

de Carme Caum Julio

APPLAUSI

Des de les cortines carmí de l'escenari, la Carla no ho veu clar: el pont de llums és massa amunt, més que de costum. Com se suposa que arribarà a la corda? I això que als assajos sempre surt bé: la Marion a l'aixeca amb força, ella salta, escala l'arbre caduc de cartró i toca la corda. Avui, quan ella estiri la corda, s'esquinçaran les bosses de cotó. L'escenari es cobrirà tot de blanc i es farà un llarg silenci... Això només si hi arriba, perquè amb la sala plena de gom a gom, és com si ho hagués de fer per primera vegada. Però l'espectacle acaba de començar i ja no hi ha temps per als dubtes d'última hora. Aquest vespre, la companyia júnior de dansa contemporània presenta *Le Quattro Stagioni* de Vivaldi amb una coreografia viva, de contrastos. Bocabadat, es quedarà el públic i bocabadat encara és poc. Només caldrà, per força, que ella arribi a estirar la corda!

L'ESTATE

La Carla coneix la peça de memòria com les taules de multiplicar. Quan el quartet respira per a començar una nova frase, ella és la que dóna el tret de sortida: arrenca decidida, impetuosa i, com una llebre que es coneix el territori, amb el seu cos traça per tot l'escenari un dibuix ple de detall. Lànguidament, les altres ballarines la segueixen, com si els arribés la música amb retard, de molt lluny.

Són precisament elles les que l'han ajudada a buscar tot allò que ella no té i tot el que no és. Dins de la Carla, diferents veus li repeteixen, fil per randa, la

minuciosa llista: per començar no té ni pits, ni pèls allà baix, ni pèls a l'aixel·la. *Formes*, tampoc! On són les seves *formes* de dona? I ni coqueta ni seductora... és que res de res tu! Li falta tant per arribar a ser una dona, encara...! Ja callen, per fi, i ara que torna a estar sola, la Carla es troba impregnada del que més l'apassiona: una sobtada bogeria. Dalt de l'escenari, es torna tan ximpleta que s'oblida de qui és; tanca als vestidors la nena de tretze anys que es deixa escanejar sense dir ni piu i només parla el seu cos esbojarrat.

L'AUTUNNO

L'única que realment pot distreure la Carla enmig d'un escenari és la Mariona. Ella és la que sap jugar millor a escapar-se de la pluja a la primavera o a tenir fred quan és l'hivern. La Carla se la mira sempre en els assajos, sense que es noti. Li veu l'expressió de patiment d'algú que té molt de fred. A vegades, li ve al cap la idea descabellada de tapar-la amb el seu cos. Al final bé, mai ho fa, seria una ximpleria, però si el fred fos de veritat no s'ho pensaria ni dos segons. A la Mariona no li agrada copiar, com fan les altres. No és cap mim: simple, sense sucrieries afegides, la Mariona és ella mateixa, diferent de la resta; algú que la Carla no havia conegut mai abans.

Enmig d'aquest vals, vestida de fulla amb els colors de la tardor, la Carla es demana què caram li està passant: balla despistada, absent, com si per dins sabés que ha oblidat una genollera o que ha sortit amb un sol mitjó. Fa uns minuts estaven totes dues fora de l'escenari, embolicades en el mateix retall de cortina vellutada. Les cames de la Carla tremolen sota els efectes dels nervis. La Mariona li acaricia dues vegades els cabells mentre li diu a l'orella que anirà genial i ho faràs molt bé tu, com sempre. Eren els pocs segons en què els músics del quartet aixequen els seus arcs, el públic aprofita per estossegar i es canvia de moviment.

A la tardor, després del vals, la Carla continua sense trobar el seu lloc. De tant en tant xoca accidentalment amb alguna de les noies i aquestes li contesten llançant-li una mirada pudent, destructora, que travessa la Carla com si res. És aquesta olor, l'olor de préssec dels llavis de la Mariona, el cop de vent que ensordeix les frases dels violins, la boira que la deixa desorientada! Mentre li parlava darrere la cortina vellutada, es demana fluixet, ha estat de debò allò que ha sentit? Oi que li ha mossegat el coll la Mariona, amb els seus llavis?

Tot d'una, el moment del salt és a dues respiracions. La Carla ha tingut la sort de trobar-se a la cantonada correcta de l'ampli escenari. Pel que fa a les altres, es dispersen corrent de puntetes fins a desaparèixer entre les cortines de color carmí. El moment serà curt i decisiu: no hi ha temps per a badar. La Mariona corre cap al mig de l'escenari. La Carla corre també: està llesta per a saltar! Els braços de la Mariona s'allarguen, han d'arribar lluny i no mirar al terra, aquesta és la qüestió: que ningú pugui pensar que tenen por. Llavors, tot anirà bé.

Queden fulles seques escampades sobre l'escenari. La Mariona, amb els ulls fixos en les arracades de pipetes blaves de la Carla, no ha vist aquella fulla més verda i tendra, tan relliscosa, que tenia just al davant. Quan se n'adona que l'ha enganxada de ple, que el turmell li fa figa i que s'estamparà contra el terra, improvisa una caiguda digna: rodola com una fulla presonera del vent. La Carla, sense preguntar-se si la cosa va així, rodola també. Les dues noies roden, atrapen pilons de fulles seques fins que tot l'impuls que havien acumulat per al gran salt s'esgota. Acaben trobant-se, amb els cabells plens de fullaraca. El públic, captivat, respon amb eufòrics aplaudiments que fan tremolar el terra de l'escenari. Dins del petit pit de la Carla, ressona un batec irregular, emocionat, com el d'un alegre tamborí. Totes dues són al bell mig de l'escenari i de seguida creixen frases neguitoses de processó, cada vegada més fredes i esquerpes, fins que arriba l'hivern, un hivern sense flocs de cotó.

L'INVERNO

La Mariona i la Carla han passat tot l'hivern en forma de fulla tardorena, amb les galtes calentes fregant-se i els cabells castanys i bruns barrejats; estirades de panxa a terra, la Carla lleugerament a sobre de l'altra. Darrere les cortines de carmí, les companyes esgarrifades envien senyals insultants a les dues noies perquè reaccionin i solucionin aquell desastre. N'hi ha que ja han corregut a buscar la professora a crits; d'altres no poden fer res més que eixugar-se aquelles llàgrimes de frustració que els espifien tota la feina de maquillatge.

LA PRIMAVERA

Els músics del quartet es miren dos segons, temps necessari per a acordar que continuaran amb el darrer *concerto* de la primavera passi el que passi dalt de l'escenari. Des de les primeres notes, la resta de les noies, en mallot i amb ales de papallona pintades als rostres, irrompen triomfalment a l'escenari: els toca representar l'*allegro* radiant de la primavera malgrat que encara hi hagi aquelles dues pel mig. Al mateix temps, el tècnic del teatre ha tornat d'una llarga escapada al lavabo. Des del pont de sofista de l'escenari, es pregunta com és que les bosses de cotó estan intactes a aquestes alçades de la peça i estira de manera impulsiva la corda perquè, d'una vegada per totes, comenci l'hivern.

Enmig d'aquella confusió múltiple, la Carla obre els ulls i es desenganxa lleugerament de la Mariona. Encara són dues fulles vermelles cobertes, ara sí, de flocs de cotó. La Mariona sap que no podrà posar el peu al terra durant almenys dues setmanes, tal i com li ha passat amb els altres esquinços. Mira els ulls rodons i verds de la Carla i somriu; de fet, és a punt d'esclatar a riure.

A la Carla li ha encantat la sorpresa de no saltar. Mou els llavis per a parlar però l'altra no l'entén. Li ho explicarà més tard. Després, als vestidors, mentre

es canvien, li dirà que se li ha oblidat tota la coreografia i que això ha estat segur, seguríssim vaja, per culpa de la seva olor de préssec, que no sap com però que li ha emboirat el cervell. I riurà una bona estona perquè ho troba molt curiós i creu que a la Mariona li pot interessar això del préssec. Llavors li dirà que l'estima molt. Què? Sí, això, que l'estima, no tant com un noi clar, no s'ha tornat boja: amb un noi, tot i que encara no li ha passat, d'alguna manera deu ser diferent. Com de diferent, això és un misteri. Així que, de passada i tan sols per curiositat, li preguntarà per l'olor dels llavis dels nois quan fan un petó a una noia. I, només si ella riu tan alegrement com ho fa sempre, li demanarà si li pot fer un petó de prova, un de preparació. Més tard, haurà d'aprendre a fumar, a beure i a vestir una mica millor, amb pantalons texans foradats i samarretes amples com les de la Mariona. Amb *formes* de dona. Però això últim, francament, li interessa menys que el petó.

L'ORNITÒLEG

de Santiago Diaz i Cano

L'ornitòleg va eixir de la tenda de campanya i va omplir-se els pulmons amb la vivificant frescor de l'aire net del matí.

Va encendre el foguer i va posar una mica de llet al perol. Mentre esperava el *gru-gru*, va tallar llesques de pa que torraria després. Aleshores va admirar, amb un guspireig de felicitat a l'ànima, el verdor dels vessants plens de pins, roures, carrasques i algun que altre faig; la solemnitat de la cinglera al cimadal de cada muntanya de la serralada. El va assaltar la idea que tot plegat semblava el mantell i la corona d'un monarca immens, paternal i just.

En havent desdejunat, va recollir el material adient i es va posar en marxa. La ruta estava clara: faria cap al sud, a través de la vall Perduda i el congost del Cau Negre, tant com li permetés la llum diürna.

Tenia el vague pressentiment –qui sap si tan sols un desig– que aquell seria un jorn especial i profitós.

Començà a caminar; amb pas decidit, però sense pressa. De tant en tant es calçava els prismàtics i escrutava el cel amb l'esperança d'ataïllar un grup de voltors, o alguna àguila solitària. De tant en tant despenjava la càmera i feia unes poques fotos del paisatge o d'ocells diversos. De tant en tant s'aturava i escoltava atentament els cants i reflets, la remor del vent entre la mar d'arbres, els sorolls d'aquell indret gairebé virginal.

Es trobava unflat de satisfacció, amb la veritable, fins i tot física, sensació d'ocupar més volum que d'habitud, de ser una entitat en lent però irrevocable creixement; o potser en procés de fusió amb l'entorn, amb el tot.

Va ser llavors que va sentir una frase musical digna del més gran dels compositors.

Quina bèstia era capaç d'aquella filigrana insospitada?

Va agusar la vista. Sigil-lós i tens, va adreçar la mirada vers la zona d'on semblava provenir la música.

– Déu del Cel!

Acabava de trobar l'artista o, per dir-ho millor, artistes. I –es va fregar els ulls– no era capaç de reconèixer-los. Quina mena de criatures devien ser aquelles? Semblaven una barreja entre pulput, blauet i cadenera, amb uns colors irisats més propis dels ocells tropicals i, al mateix temps, un indefinit aire que recordava els rèptils.

– M'he d'acostar.

Però no s'atrevia. Tenia por de perdre'ls sense remei. Emocions diverses i enfrontades circulaven i xocaven com asteroides caòtics pel seu interior. Calfreds i nàusees el sacsejaven sense permetre-li d'actuar amb lucidesa i eficiència.

Finalment, atès que els dos ocells semblaven mostrar-se indiferents a tot, l'ornitòleg va decidir anar cap a ells. Com més s'apropava, més creixia el seu trasbalsament, un punt religiós.

Quina meravella d'animals. Sens dubte es tractava d'una parella en ple festeig, i es movia amb una elegància esborronadora tot executant una dansa tan original com inequívoca.

Una altra certesa el va colpir: es tractava d'una nova espècie!

Per un instant, la seua ment es va entretenir a valorar aquesta expressió:

– Quanta arrogància, la dels humans. Dir-li *nova* a una espècie només pel fet que l'acabem de descobrir. I pensar que podria ser més antiga que la nostra...

Va retornar aviat, però. Llavors va veure que els ocells se l'estaven mirant directament. Tanmateix, no semblaven espantats, ni van fer intenció de fugir. Ans al contrari, van prosseguir amb els seus moviments coreogràfics –ara simultanis, adés alternats– sense amoïnar-se per la presència intrusa, o com si de fet els fera goig tenir públic.

L'ornitòleg va traure la càmera i va començar a fotografiar desfermadament aquell esdeveniment irrepitible. Amb cada clic s'imaginava la foto en les principals publicacions del gremi, en els noticiaris de totes les televisions, en el web de l'Associació Mundial... Mentalment repassava les paraules que hauria de pronunciar per a la premsa; i les que faria servir en els articles que, sens dubte, hauria d'escriure; fins i tot, començà a barallar noms possibles per tal de batejar la troballa.

En un moment donat, va caure en el compte que havia estat seguint els ocells durant una bona estona. I que, a poc a poc, havia anant desviant-se del camí per endinsar-se en un preciós bosc que tenia alguna cosa màgica.

Entre pas de ball i pas de ball, les aus tornaven a mirar-lo i, tot seguit, feien un petit vol rectilini. Hagués jurat que aquells animalets formosos i distingits l'estaven duent cap a la seua llar; com si desitjaren mostrar-li el seu món, o volguessen comunicar-se amb ell.

La sensació d'irrealitat, d'estar vivint dins un somni, era a cada punt més forta i excitant.

Quin gran dia. Allò pagava totes les penes, passades i futures, de la seua grisa vida professional. Estava embriac, transportat, flotant sobre un núvol de felicitat i satisfacció.

De sobte, la parella es va posar damunt un solitari lliri blau, al bell mig d'una petita clariana entre la munió d'arbres. Un raig de llum vertical il·luminava l'escena. El lliri, sota el pes dels ocells, va iniciar un balanceig suau, com si volgués unir-se a la delicada dansa nupcial.

L'ornitòleg seguia fent més i més fotos, i cada vegada de més a prop.

Fins que, en un segon, es van succeir un grapat d'imperceptibles cruixits. Del terra va pujar una tènue flaire d'humus secular i podridura vegetal. L'ornitòleg es va adonar llavors que estava enfonsant-se com qui ha caigut en arenes movedisses. Sense posar-se nerviós, i evitant tota brusquedat, va tractar de fer un moviment per escapar de la zona tova. D'immediat va saber que seria inútil.

El seu cervell començà de nou a bullir i un tel de tristesa li envoltà el cor: ningú li reconeixeria ja el seu magnífic descobriment. Més aviat, savi i llegit com era, es va sobreposar:

– Tant se val, al capdavant. Què és la fama, sinó fum?

Aleshores, els ocells van alçar el vol i van venir a posar-se damunt la seua closca, com si volguessen fer-li companyia en aquella hora final. Ell va tractar d'enviar-los un somriure d'agraïment per haver tingut el privilegi de conviure –ni que fos per unes hores– amb ells, criatures admirables, tan plenes de bellesa com d'intel·ligència i agudeses estratègiques.

Sabia el que passaria a continuació. I sabia que començarien pels ulls.

FI

Carme Caum Julio

Naix a Barcelona, el 1988. Decideix estudiar una carrera de números perquè pensa que escriure massa no pot ser bo. Cinc anys després, se'n va d'Erasmus a França i allà, enmig del caos de l'aprenentatge d'una nova llengua, retroba el seu amor per l'escriptura. De tornada a Barcelona, dedicarà bona part del seu temps lliure a escriure contes, formarà part del taller d'escriptura de Planeta Babel i participarà el 2012 en la publicació d'un recull de contes il·lustrats (*Cuentópolis, Paisajes imaginarios*). Guanya el VII Premi de Narració Curta Vila d'Alcarràs pel conte *Crònica d'un drapaire*, el 2012.

Actualment, viu a París on dedica el seu temps a l'escriptura de la seua primera novel·la.

Santiago Diaz i Cano

Santiago Diaz i Cano és de Gandia (1963). És llicenciat en Ciències Físiques i professor de Matemàtiques. Aficionat a la literatura des de l'adolescència, l'any 2007 es decideix a presentar alguns dels seus relats breus en diversos certàmens, entre els quals el Maig de narrativa, que obté el mateix any. El 2010, aconsegueix el Premi Valldaura-Memorial Pere Calders amb la novel·la *Memòries d'un porc*.

Ajuntament
de Vila-real

Normalització Lingüística

Dipòsit legal: CS-241-2015 · Maig de 2015